

Vilkår for støtte til ladeanlegg for fartøy

1 Formål

Batteri er en viktig alternativ energibærer i omstillingen til utslippsfri maritim transport. Tilgjengelig ladeinfrastruktur er en forutsetning for at elektrifisering som nullutslippsløsning skal få videre fotfeste i markedet.

Støtteordningen skal bidra til økt kunnskap om lading av fartøy og gjøre markedet mer modent ved at flere offentlig tilgjengelige ladeanlegg etableres. Ordningen skal tilrettelegge for at flere velger elektriske fartøy, og redusere klimagassutslippene fra maritim transport ved at bruken av batteri til utslippsfri framdrift øker.

2 Tematisk avgrensning

Enova støtter i dette programmet etablering av offentlig tilgjengelige ladeanlegg for maritim transport i norske havner.

Støtteprogrammet er konkurransebasert og tidsavgrenset.

3 Statsstøtterettslig grunnlag for programmet

Tilskudd fra Enova faller inn under EØS-avtalens definisjon av statsstøtte og rammen for våre ordninger er derfor fastsatt av EØS-avtalens regler om statsstøtte. Reglene er satt for å hindre uønsket konkurransevridning og negativ innvirkning på samhandelen i EØS-området. EØS-avtalen inneholder et generelt forbud mot statsstøtte, men det er flere unntak fra dette forbudet som gjør at statsstøtte likevel kan tillates der det er nødvendig for å oppnå visse formål.

Det støtterettslige grunnlaget for dette programmet er ordningen "Ladeanlegg for fartøy" innmeldt under det alminnelige gruppeunntaket (GBER) artikkel 56b «Aid for maritime ports» (lenke til enova.no/esa).

4 Overordnede krav

4.1 Støtten må være nødvendig

Statsstøtte kan bare benyttes når dette er en forutsetning for å oppnå formålet med den støtteordningen den tildeles under, og det er bare anledning til å støtte tiltak/prosjekter som ikke ville blitt gjennomført uten støtte. Det er derfor avgjørende at søker sender inn søknaden om støtte før prosjektet er besluttet gjennomført, igangsatt eller at søker på annen måte har forpliktet seg til å gjennomføre prosjektet.

4.2 Godkjente søkere

For å kunne søke om støtte:

- må søker være en virksomhet som er registrert i enhetsregisteret i Brønnøysund
- kan søker ikke være en virksomhet i økonomiske vanskeligheter. Søker kan heller ikke være eid eller på annen måte kontrollert av en virksomhet i økonomiske vanskeligheter. Se definisjon [her](#).
- kan søker ikke ha utestående krav om tilbakebetaling av ulovlig utbetalt statsstøtte

Enova vil ikke yte støtte hvor dette er i strid med sanksjoner vedtatt av EU eller norske myndigheter. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til, støtte til:

- fysiske eller juridiske personer som er listeført i EUs eller Norges sanksjonsregimer,
- foretak som eies eller kontrolleres av fysiske eller juridiske personer som er listeført i EUs eller Norges sanksjonsregimer, og
- foretak som er aktive i sektorer underlagt sanksjoner, i den grad støtten vil være i strid med EUs eller Norges sanksjonsregimer.

En oversikt over sanksjoner vedtatt av norske myndigheter er tilgjengelig her:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/Eksportkontroll/sanksjoner-og-tiltak1/sanksjoner-og-tiltak/id2008477/>

Dersom det er flere selskap som står bak en søknad (et konsortium) skal det være ett selskap som er ansvarlig for søknaden og kontraktsinngåelsen med Enova og som representerer de øvrige selskapene bak søknaden. Alle deltakerne i konsortiet må oppfylle overordnede krav for å kunne motta statsstøtte.

4.3 Prosjektets lokalisering

Prosjektet det søkes støtte til må realiseres i Norge eller innen norsk økonomisk sone.

4.4 Spesifikke krav under dette programmet

Det kan søkes om ett ladeanlegg i en søknad. Et ladeanlegg kan ha flere tilkoblingspunkt, men må dele grunnleggende infrastruktur som trafo mm.

Det kan sendes inn maksimalt fem søknader per søker per søknadsrunde. Dersom antall søknader overstiger dette, vil alle søknader bli avvist.

5 Tildelingsprosess

5.1 Søknadsfrister

Programmet vil ha 2-3 søknadsfrister i året i en tidsavgrenset periode på ca. 2-3 år. Søknadsfristene offentliggjøres fortløpende på støtteprogrammets hjemmeside på enova.no.

5.2 Krav til søknaden

Søknad og prosjektbeskrivelse skal være på norsk. Vedlegg med tekniske beskrivelser og lignende kan være på engelsk, svensk eller dansk.

Søknad og vedlegg skal sendes inn gjennom Enovas elektroniske søknadssenter.

Søknaden må inneholde følgende obligatoriske vedlegg:

- Prosjektbeskrivelse i henhold til mal der alle punkter er besvart
- Dokumentasjon av kartlagt nettkapasitet og dialog med nettselskap
- Budsjett- og lønnsomhetsberegning i henhold til mal
- Dokumentasjon av potensielt kundegrunnlag basert på AIS-data fra Kystdatahuset.no
- Dokumentasjon på finansiering (egenkapital og fremmedkapital)
- Skisse over ladeanlegg og plassering

5.3 Behandling av søknaden

Søknaden vurderes av saksbehandlere i Enova. Enova kan benytte eksterne tredjeparter til vurdering av hele eller deler av søknaden ved behov. Slike tredjeparter er underlagt samme taushetsplikt som Enova.

Enova kan be om at søknaden utdypes dersom det anses nødvendig. Mangler i innsendt søknad eller manglende obligatoriske vedlegg vil kunne medføre at søknaden avvises.

Basert på den innsendte søknaden og eventuelt kompletterende informasjon vil Enova fatte vedtak om enten tilsagn eller avslag, normalt innen 6-8 uker etter at komplett søknad er mottatt. Behandlingstiden kan bli lenger, avhengig av behov for tredjepartsvurderinger og omfanget av søknadsinformasjon. Søker mottar deretter informasjon om Enovas beslutning, med begrunnelse for vedtaket.

5.4 Utbetaling av støtte

Støtte utbetales etterskuddsvis basert på dokumenterte kostnader. Utbetalingsanmodning sendes gjennom Enovas rapporteringscenter på www.enova.no.

Krav til rapportering av framdrift og kostnader framgår av [Generelle regler for tilskudd fra Klima- og energifondet](#).

Enova utbetaler ikke de siste 20 % av totalt tilskudd før sluttrapport og eventuell annen etterspurt dokumentasjon er levert og godkjent av Enova.

5.5 Støtte tildelt i strid med vilkår

Dersom støtten som utbetales er i strid med statsstøtteregulverket, eller støttemottaker misligholder vilkår for støtten, kan støtten trekkes helt eller delvis tilbake. Se [Generelle regler for tilskudd fra Klima- og energifondet](#).

6 Kvalifikasjonskriterier

For å kunne motta støtte under programmet må samtlige av kvalifikasjonskriteriene være oppfylt.

6.1 Kvalifiserte søkere

- Er den som skal balanseføre investeringen samt dokumentere og rapportere resultater.
- Må ha tilstrekkelig finansiell gjennomføringsevne. I dette ligger at søkeren må ha stabile og tilstrekkelige finansielle ressurser til å opprettholde sin aktivitet i hele prosjektperioden og til å gjennomføre og drifte investeringen.

6.2 Kvalifiserte prosjekt

Omfang og utforming

- Omfatter investering i infrastruktur for lading av batteri til fremdrift i fartøy i kommersiell drift. Ladeanlegget kan ikke etableres for fartøy i offentlig rutegående trafikk.
- Infrastrukturen skal etableres i en norsk havn som er tilrettelagt for mottak og fortøyning av fartøy i kommersiell drift. Ladeanlegg satt opp der primært fartøy eid eller kontrollert av havneeeier og/eller infrastruktureier legger til, kvalifiserer ikke for støtte.
- Ladeinfrastrukturen skal være offentlig tilgjengelig på markedsmessige vilkår. Det betyr at alle interesserte brukere kan benytte ladeanlegget på et likeverdig og ikke-diskriminerende grunnlag.
- Avtaler med en tredjepart om bygging, drift, vedlikehold/oppgradering eller leie av infrastrukturen må inngås på kommersielle vilkår eller i tråd med regelverk for offentlige anskaffelser for aktører som er omfattet av dette. Dokumentasjon på anskaffelsesprosess og avtaler må kunne fremlegges Enova på forespørsel.
- Må ha system for laststyring/lastdeling dersom flere ladepunkt og/eller flerbruksanlegg etableres
- Må ha en klart beskrevet forretningsmodell for salg av strøm til lading (inkludert eventuell flerbruk av anlegget).
- Det må foreligge et tilstrekkelig kundegrunnlag av fartøy i tilknytning til ladeanleggets plassering. Potensielt kundegrunnlag redegjøres for og dokumenteres gjennom en analyse av trafikken rundt ladeanlegget ved bruk av AIS-data og Kystverkets tjeneste Kystdatahuset.no.
 - Kundegrunnlaget skal dokumenteres gjennom å sette en passeringslinje maksimalt 2 nautiske mil fra plasseringen av ladeanlegget, og dokumentere passeringer to ulike måneder i 2023, se nærmere beskrivelse i «mal for prosjektbeskrivelse».
 - Passeringene som angis skal ikke inkludere fartøy som anlegget ikke dimensjoneres for, ikke kan legge til ved anlegget og/eller fartøy utenfor vilkårene.
- Ladeanlegget kan være et flerbruksanlegg som leverer strøm til havneopphold og lading av fartøy og kjøretøy utenfor støttevilkårene så lenge primærformålet med ladeanlegget er å levere strøm til lading av batteri i fartøy som beskrevet over. Dette innebærer at bruken av anlegget av aktører utenfor vilkårene for støtte ikke går på bekostning av lading til fartøy innenfor støttevilkårene (lading til fartøy innenfor vilkårene for støtte skal gis prioritet).
 - Infrastrukturen kan ikke benyttes til andre formål enn transportformål.

Fremdrift og tidsplan

- En investeringsbeslutning skal være tatt innen 9 måneder etter vedtak fra Enova, og ladeanlegget skal være ferdig utbygd og i drift innen 24 måneder etter vedtak fra Enova. Forsinket investeringsbeslutning og driftsstart kan medføre tilbaketrekking av støtte.
- En toveisdialog med nettselskapet skal dokumenteres. Dialogen må sannsynliggjøre at det er tilstrekkelig kapasitet i strømmettet til å få realisert det omsøkte ladeanlegget innenfor overnevnte frist. Om søker kun vil få tilknytning på vilkår, må disse beskrives. Det kan ikke være

inngått økonomisk forpliktende avtale om nettilknytning/anleggsbidrag før søknad sendes, men dokumentasjon av kartlagt nettkapasitet og to-veis dialog med nettselskap¹ skal vedlegges søknaden.

Drift og rapportering

- Ladeanlegget skal driftes i minst 3 år.
- Søker er pliktig til å la seg registrere på oversikter over tilgjengelig ladeinfrastruktur til maritim transport (som Kystverkets [Kart over alternative drivstoff for sjøfarten](#)), og oppgi alle relevante opplysninger (plassering, standarder, effekter osv.) i den forbindelse. Ladeanlegget skal kunne inngå i en eventuell fremtidig ikke-diskriminerende booking-løsning, og levere data som en slik løsning vil kreve, herunder informasjon om prising, tilgjengelighet mm.

Tekniske krav

- Ladeanlegget skal kunne levere minimum 100 kW likestrøm (DC) samtidig per ladepunkt til fartøy innenfor vilkårene for støtte. Batterier kan være nødvendig for å oppnå akseptable løsninger der minimumskravet til effektleveranse ikke kan oppfylles kontinuerlig. Tilknytning med vilkår² aksepteres der dette ikke vil påvirke ladeanleggets oppetid i uforholdsmessig stor grad. Søker skal beskrive hvordan eventuelle batterier og/eller tilknytning med vilkår vil påvirke driften.
- Ladeanlegget for aktuelle segmenter må ta utgangspunkt i følgende veiledere:
 - NEK Landstrømforums veileder 80-2 for nærskipsfart
 - NEK Landstrømforums veileder 80-3 for havbruksnæringen
 - NEK Landstrømforums veileder 80-4 for fiskerinæringen
 - NEK Landstrømforums veileder 80-5 Hurtigbåter og andre lettbygde fartøy (under utarbeidelse)

Det gjøres oppmerksom på at elektriske anlegg skal bygges og driftes i henhold til norske lover og forskrifter. Dette inkluderer, men er ikke nødvendigvis begrenset til, Forskrift om elektrisk utstyr (FEU), Forskrift om elektriske lavspenningsanlegg (FEL), Forskrift om elektriske forsyningsanlegg (FEF) og Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr (FEK). Aktuelle elektrotekniske standarder for installasjon omfatter, men er ikke nødvendigvis begrenset til, NEK 400 Elektriske lavspenningsinstallasjoner, NEK 700 serien for Informasjonsteknologi, og NEK 399 Tilknytningspunkt for elanlegg og ekomnett.

Enhver utbygger har ansvar for å sette seg inn i gjeldende regelverk, eksempelvis lover, forskrifter, standarder og lokale forhold.

7 Rangeringskriterier

For hver søknadsfrist er det prosjektene med best rangeringsscore som tildeles støtte.

7.1 Rangering

Alle innsendte søknader som tilfredsstillir overordnede krav og kvalifikasjonskriteriene på søker- og prosjektnivå, vil bli rangert etter:

- **kr/kW:** Omsøkt støttebeløp i NOK per total tilgjengelig ladeeffekt prosjektet realiserer for fartøy innenfor vilkårene for støtte i kW

¹ nettmelding alene eller standard svar på henvendelser er ikke tilstrekkelig

² <https://www.nve.no/reguleringsmyndigheten/regulering/nettvirksomhet/nettilknytning/dette-er-leveringsplikten/tilknytning-med-vilkaar-om-utkobling/>

Med total tilgjengelig ladeeffekt menes maksimal effekt som kan leveres av ladeanleggets omsøkte ladepunkt til fartøy innenfor vilkårene for støtte samtidig i minst en time. Dette kan være lavere enn summen av ladepunktens effekt på grunn av effektdeling. De mest kostnadseffektive prosjektene får den beste rangeringen.

7.2 Mulig forbedring av rangering ved fremtidsrettet utforming og kundegrunnlag

Prosjekter som kan sannsynliggjøre fremtidsrettet utforming og høyt fremtidig kundegrunnlag, vil bli premiert med en bedre rangering, og vil dermed kunne hevde seg bedre i konkurransen. I dette steget gjøres en vurdering av prosjektet, hvor hver søknad kan forbedre sin rangering med inntil 20 %. Søknadene gis karakter 0, 1, 2 eller 3 som belønnes med henholdsvis 0 %, 10 %, 15 % og 20 % endring i score.

Følgende vurderes for å sette karakter. Første punkt, intensjonsavtaler med fremtidige brukere av ladeanlegget, gir dobbel uttelling. Øvrige punkter vektet likt.

- Intensjonsavtaler med fremtidige brukere av ladeanlegget
- Flerbruk av ladeanlegget (eksempelvis ladepunkt for kjøretøy som benytter seg av felles underliggende infrastruktur)
- Lokal energiproduksjon som gir et vesentlig effektbidrag til ladeanlegget
- Prismodell eller andre mekanismer som motiverer til bruk av anlegget på tidspunkt med lavere forbruk/ledig kapasitet i nettet

Søker bes i prosjektbeskrivelsen å beskrive om og eventuelt hvordan ladeanlegget oppfyller punktene over.

Kvalifikasjonskriteriene, rangeringskriteriene og Enovas budsjett for programmet vil ligge til grunn for hvilke søknader som innvilges støtte ved hver søknadsfrist.

8 Godkjent kostnadsgrunnlag

Med godkjent kostnadsgrunnlag menes de kostnadene som kan tas med i grunnlaget for beregningen av støtte. Hvilke kostnader som kan godkjennes er avhengig av det støtterettslige grunnlaget for programmet.

8.1 Godkjente kostnadsposter

For dette programmet kan følgende investeringskostnader legges til grunn:

- Fundament
- Kjøp og montering av utstyr til ladepunkt for fartøy innenfor vilkårene for støtte
- Kommunikasjons- og betalingsløsninger, inkludert system for laststyring/lastdeling
- Anleggsbidrag
- Kabelfremføring og oppgradering eller etablering av nødvendig transformator
- Skilting og oppmerking, samt nødvendig beskyttelse mot eks. vann og vind
- Prosjektering og prosjektoppfølgning/byggeledelse

Dersom tilknytningskostnader inngår i prosjektkostnadene i søknaden, og nettselskapet gir refusjon (kreditering) etter prosjektslutt, skal dette meldes til Enova da det kan medføre forholdsmessig tilbaketrekking av støtte.

8.2 Kostnader som ikke godkjennes

Enova godkjenner ikke kostnader og forpliktelser påløpt før søknadstidspunktet eller etter avtalt slutt dato for prosjektet. Kostnadsgrunnlaget kan ikke inkludere finanskostnader, byggelånsrente, driftskostnader eller leiekostnader for driftsmidler.

Enova godkjenner ikke uspesifiserte kostnadsposter, heller ikke sekkepost for uforutsette kostnader. Hver enkelt spesifisert kostnadspost kan risiko-justeres for å sikre et mest mulig korrekt kostnadsgrunnlag. Nivå på eventuell risikojustering skal beskrives i søknad.

Merverdiavgift på innkjøpte varer og tjenester inngår ikke som en del av godkjente kostnader dersom virksomheten er fradragsberettiget for disse kostnadene.

Ved flerbruk av anlegget holdes kostnader direkte knyttet til ladepunkt til kjøretøy og fartøy utenfor vilkårene for støtte (eksempelvis kabelhåndteringssystem, kontaktløsning mm) utenfor kostnadsgrunnlaget i søknaden, og effekten som leveres til disse holdes utenfor rangeringen.

Batteri for effektavlasting støttes ikke.

Ved bygging av nye havner eller kaier forventes det at kaien møter fremtidige behov og krav. Tilrettelegging for land- og ladestrøm som for eksempel kulvert, kummer og annet grunnarbeid er derfor ikke støtteberettiget. Strømforsyning til annet enn ladeanlegget støttes ikke.

9 Beregning av støttebeløp

Støttebeløpet er beløpet søker anser som nødvendig for å gjennomføre prosjektet som angitt i søknaden, beregnet som en andel av godkjent kostnadsgrunnlag. Den maksimale støtten er fastsatt i statsstøtteregulverket, men kan være ytterligere begrenset i Enovas program.

9.1 Støtteintensitet og maksimalt støttebeløp

Støtten er begrenset oppad til 60 % av godkjente investeringskostnader. Støtten tildeles basert på konkurranse og støtteintensiteten til prosjektene som når opp i konkurransen kan være lavere.

9.2 Annen offentlig støtte

Dersom søker har mottatt eller søkt om annen offentlig støtte til det samme prosjektet skal dette oppgis i søknaden. Dette gjelder uavhengig av om støtten gjelder andre kostnader i prosjektet enn de kostnadene det søkes støtte om hos Enova.

Annen offentlig støtte til de samme kostnadene vil bli tatt med i vurderingen av prosjektets støttebehov og kan ha betydning for hvor mye støtte som kan gis fra Enova.

Annen offentlig støtte vil bli tatt med i rangeringen av prosjektets kostnadseffektivitet.

10 Offentliggjøring av informasjon, deling og bruk av data

Vedtak om støtte fra Enova blir offentliggjort på Enova.no og rapportert inn til [det nasjonale registeret for offentlig støtte](#).

Søknader om støtte og tilhørende dokumentasjon behandles konfidensielt. Tilskuddsbrevet som utstedes ved tildeling av støtte er imidlertid omfattet av offentlighetslovens regler om innsyn. Ved en innsynsforespørsel vil det derfor bli gitt innsyn i dette dokumentet. Eventuelle forretningssensitive opplysninger vil bli tatt ut.

11 Rapportering

Krav til rapportering av framdrift og kostnader framgår av [Generelle regler for tilskudd fra Energi- og klimafondet](#).

Tilskuddsmottaker skal rapportere driftsdata i tre år fra anlegget er satt i drift på forespørsel fra Enova. Støttemottaker gir Enova rettighetene til å innhente informasjon om salg av strøm direkte fra Elhub.

Ved sluttrapportering skal det kunne dokumenteres hvilken teknisk løsning som er valgt. Selv om prosjektet får utbetalt støtten i sin helhet ved godkjent sluttrapportering, betyr ikke dette at Enova har vurdert om utbyggingen er i henhold til gjeldende regelverk.

UTKAST